

Κυνήγι θησαυρού

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΡΑΚΟΥ

Τι συμβαίνει στον συγγραφέα όταν γράφει; Πώς οι ήρωες αυτομολούν κατά τη διάρκεια της συγγραφής και τι τελικά μας μένει από ένα μυθιστόρημα; Η συγγραφέας **Πασχαλία Τραυλού** μας μίλησε με αφορμή το νέο της βιβλίο.

Τα ρόδα της σιωπής είναι το τελευταίο σας λογοτεχνικό παιδί. Μιλήστε μας για αυτό. Τα ρόδα της σιωπής είναι ένα μυθιστόρημα παλαιοεπαιδικό θεματολογικά και ιδεολογικά. Οι θεματικές του εστίες είναι ο πόλεμος και οι ποικίλες εκφάνσεις της ανθρώπινης αντίδρασης σε αυτόν. Θέλησα να φωτίσω το ρόλο του χαρακτήρα στην αντοχή και την ανοχή της βίας, καθώς και την επίδραση του περιβάλλοντος για τη συναισθηματική και βιολογική επιβίωση του ανθρώπου στις συνθήκες που διαμορφώνονται σε έναν πόλεμο. Ένας δεύτερος πόλος του βιβλίου είναι η έννοια της δικαιοσύνης, όπως αυτή υπηρετείται από το ανθρώπινο γραπτό δίκαιο και όπως αυτή αντάγεται μέσα από την κοινωνική πραγματικότητα και τις παραμέτρους που καθορίζουν τις ανθρώπινες συμπεριφορές. Ο έρωτας-αγάπη αντάγεται σε εργαλείο, για να μπορούμε τόσο εγώ ως συγγραφέας όσο και ο αναγνώστης να παρακολουθήσουμε τη μεταλλαγή των ανθρώπινων συναισθημάτων σε καιρό πολέμου. Οι άνθρωποι, για να το πω απλά, δεν είναι ποτέ σίγουροι για τα συναισθήματά τους, καθώς καθοούνται να παλεύουν ασταμάτητα και πρωτίστως για την επιβίωση. Νικητές στο μυθιστόρημα δεν αναδεικνύεται ούτε η αγάπη ούτε η ζωή. Αναδεικνύεται η τέχνη και ο ρόλος της στην επιβίωση και στην κάθαρση των ανθρώπινων συνειδήσεων.

Η προσωπικότητα του συγγραφέα πρέπει να είναι ανθρώπινα παρούσα στο βιβλίο...
Ο συγγραφέας είναι εμπλεκόμενος και συγχρόνως επόπτης της εσωτερικής και εξωτερικής δράσης. Παύεται ίσως να τη μεγάλη διαμάχη ανά τους αιώνες ανάμεσα στην «ποιοτική» και τη «μη ποιοτική» λογοτεχνία. Το «γυάλινο δωμάτιο» είναι θεωρία κατασκευασμένη από τους θεωρητικούς της λογοτεχνίας για επιστημονικούς λόγους, προκειμένου να δώσουν όσο πιο σχηματικά γίνεται το φαινόμενο «συγγραφέας». Στην πράξη, όπως συμβαίνει με όλες τις ανθρώπινες συμπεριφορές, έτσι και στην τέχνη τίποτα δεν είναι περιρακωμένο σε περιγράμματα και η εμπειρία έχει αποδείξει ότι τα λογοτεχνικά μηνύματα των συγγραφέων γίνονται πιο εύληπτα από το καινό, όταν ο συγγραφέας εμπλέκεται συναισθηματικά στο έργο του.

Μεροληπτείτε απέναντι στους ήρωές σας; Αληθεύει ότι μετά από κάποιο σημείο γίνονται ανεξάρτητοι και αντί να τους κατευθύνετε σας κατευθύνουν;

Ένα έργο δεν γράφεται μια κι έξω. Ενώ οι βεβαίως υπάρχει μια πρώτη θυμική καταγραφή, όμως στη συνέχεια το έργο υπόκειται σε επεξεργασία, όταν μπορεί να το δω με ψυχρό μάτι. Αυτό σημαίνει ότι σφώως οφείλω να ταυτιστώ με τους ήρωές μου, για να αποδώσω όσο γίνεται καλύτερα τις

συναισθηματικές τους αποχρώσεις, δράσεις και αντιδράσεις, μα στη συνέχεια λειτουργώ και αποστασιοποιημένα, για να συμμαζέψω τα «λογοτεχνικά αποστήματά μου». Οπότε, η σχέση συγγραφέα – ήρωα είναι δυναμική, καθώς όντως στην περίπτωση μου οι ήρωες συχνά αυτεπεργούν και, προκειμένου να υπηρετήσω τον μυθιστορηματικό ιστό, οφείλω να τους τιθασέω.

Φαντάζομαι πως συμφωνείτε ότι η κρίση, στη δίνη της οποίας βρισκόμαστε, έχει πολλές προεκτάσεις. Αυτό σας δίνει ερεθίσματα; Οι κοινωνικές – ιδεολογικές κατ' επέκταση – ζυμώσεις αποτελούσαν ανέκαθεν πηγή για λογοτεχνική έκφραση. Η λογοτεχνία εξ ορισμού αντικατοπτρίζει τους κραδασμούς της εποχής μας στην οποία δημιουργείται. Τα τελευταία είκοσι χρόνια θεωρώ ότι η ελληνική λογοτεχνία έπασχε από θεματολογική στεριότητα. Είχε εγκλωβιστεί είτε σε κλισιοειωμένα θέματα είτε σε κατασκευασμένα, που σε κοινωνικό επίπεδο δεν είχαν τίποτα να πουν. Υπήρχε μια εμμονή με έναν ανούσιο διαχωρισμό ανδρικής και γυναικείας λογοτεχνίας, όπου οι μιν πρώτοι μιλούσαν για τον έρωτα ως σεξ, οι δε δεύτερες ως ρομαντικό ιδεώδες. Η αχρήστευση του κοινωνικού ρόλου της λογοτεχνίας ισοδυναμεί με αχρήστευση της κοινωνικής συνείδησης, καθώς η λογοτεχνία είναι μέσο διαμόρφωσης κοινωνικής συνείδησης και αξιών. Θεωρώ μάλιστα ότι η πνευματική ένδεια και η κραιπάλη είναι πρωταίτια της κρίσης που περνάμε.

Πείτε ένα βιβλίο που κατά την άποψή σας πρέπει να έχει διαβάσει κανείς. Προτείνω το μη λογοτεχνικό, αλλά άκρως αυθεντικό έργο του Ράντυ Πάους *Η τελευταία διάλεξη*. Ο συγγραφέας του έγραψε αυτό το βιβλίο τους τελευταίους μήνες της ζωής του, χτυπημένος από την επάρατο νόσο, με σκοπό να μνησεί τη ζωή και να δώσει κουράγιο σε όσους μένουν πίσω με την ανάμνησή του, εκφράζοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματά του στις τελευταίες στιγμές του. Είναι ένα μάθημα ζωής, που μας πλημμυρίζει αισιοδοξία σε κάθε αντιξοότητα.

Έχετε μπει στη διαδικασία να ξεκινήσετε το επόμενο μυθιστόρημα; Ναι. Όταν δεν γράφω, αισθάνομαι ότι χάνω το χρόνο μου, όμως γράφω μόνο όταν έχω κάτι να πω και έως τώρα, ευτυχώς, δεν με έχει εγκαταλείψει η συγγραφική ανησυχία. Το θέμα δεν είναι ακόμη ανακατανοήσιμο.

Αν σας ρωτούσα γιατί αξίζει να διαβάσω τα βιβλία σας, τι θα μου απαντούσατε; Να τα διαβάσετε, επειδή είναι ένα κυνήγι θησαυρού. Κάτω από τα πιο απίστευτα σημεία τους θα ανακαλύψετε ιδέες και απόψεις που ίσως σας εφάνισαν. ☐

INFO: Το νέο βιβλίο της Πασχαλίας Τραυλού «Τα ρόδα της σιωπής» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός. Τιμή €18,80